

Till:
Klimat- och näringslivsdepartementet

dnr KN2025/00609

Remissyttrande över Miljömålsberedningens förslag om en strategi för hur Sverige ska leva upp till EU:s åtaganden inom biologisk mångfald respektive nettoupptag av växthusgaser från markanvändningssektorn (LULUCF) (SOU 2025:21)

Sammanfattning

Svenska Tornedalingars Riksförbund – Tornionlaaksolaiset (STR-T), företrädare för den nationella minoriteten och folkgruppen tornedalingar, kväner och lantalaiset (TKL), ställer sig positivt till ambitionerna för SOU 2025:21, och samtidigt är förbundet kritisk till att TKL:s kunskap och perspektiv inte finns representerat i materialet.

STR-T:s synpunkter

STR-T är positiv till miljömålsberedningens ambitioner att ta fram en strategi och förslag för Sveriges miljömål inom markanvändningssektorn som inkorporerar olika samhällsintressen, dess synergier och målkonflikter.

Den nationella minoriteten och folkgruppen tornedalingar, kväner och lantalaisets kulturarv har en direkt anknytning till den nutida och historiska markanvändningen i Norrbotten. TKL har sitt historiska ursprung i en diversifierad småskalig självhushållning baserad på jakt, fiske, samlande, skogsbruk, jordbruk, renskötsel, slätterbruk och betesdrift i skogar och fjäll. TKL:s kultur bär ett rikt immateriellt kulturarv och värdefull traditionell kunskap som gynnar naturvård, biologisk mångfald och klimatet. TKL:s långa historia och kunskapsstradition, inom flera av de markanvändningsnäringar som beskrivs i kapitel 4, bör vara en självklar del av den samhällsomställning som behövs för att uppnå Sveriges och EU:s miljömål.

STR-T är positiv till att skötsel av slätterängar inkluderas i beredningens förslag. Vasikkavuoma, en av norra Europas största slättermyr, är en del av TKL:s kulturarv och betydelsefull för den biologiska mångfalden, riskerar att växa igen i och med att de offentliga bidragen har dragits in.

Trots uppdragets relevans för TKL har miljömålsberedningen inte beaktat folkgruppens kunskap och perspektiv. STR-T är kritisk till att TKL inte representeras i utredningsarbetet, å ena sidan har värdefull sakkunskap förbisett, å andra sidan kommer TKL att påverkas av strategi och förslag som inte beaktar dem.

STR-T och andra organisationer för TKL har länge varit underfinansierade och det mesta av arbetet för TKL sker med ideella krafter. Det är svårt för TKL att proaktivt påverka och delta i de frågor och processer som rör dem, därför har STR-T för närvarande inte möjlighet att ge ett mer utförligt remissyttrande trots frågans relevans.

I kapitel 4.3 står det att "Samerna är Sveriges enda urfolk" (s. 150). I och med detta önskar STR-T påtala att Sverige har ytterligare ett urfolk som ännu inte är erkänt av svenska staten. STR-T har 2023 skickat en begäran för tornedalingar, kväner och lantalaisets urfolksstatus enligt internationell rätt. Region Norrbotten har stöttat STR-T:s begäran genom en skrivelse till kulturminister Parisa Liljestrand. Dessutom rekommenderar Sannings- och försoningskommissionen i slutbetänkandet *Som om vi aldrig funnits* (SOU 2023:68) att tillsätta en utredning i syfte att utreda TKL:s status som urfolk.

Slutligen vill STR-T betona vikten av att TKL fortsättningsvis inkluderas i frågor, utredningar och beslut som rör TKL.

Remissvar är berett av Josephine Ylipää, sakkunnig.

Dag som ovan,

Göran Fjällborg

Ordförande

Svenska Tornedalingars Riksförbund - Tornionlaaksolaiset